

PM

DATUM: 2011-09-26
AVDELNING: Stabsavdelningen
HANDLÄGGARE: Åsa Sydén

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

DNR 2011-708-STA

■ Ersättning under karenperiod för avgående direktionsledamöter

1 Förslag till beslut

Fullmäktige föreslås besluta

- att Riksbankens direktionsledamöter ska under den lagstadgade karenperioden om ett år normalt erhålla full lön för anställning utan tjänstgöringsskyldighet under de sex första månaderna av perioden,
- att i vissa särskilda fall kan fullmäktige dock besluta om undantag från denna princip om omständigheterna berättigar till detta,
- att avräkning ska ske för eventuell ersättning för uppdrag som fullmäktige medgivit för den karenperiod för vilken direktionsledamoten erhåller lön,
- att de pensionsvillkor som gäller för direktionsledamöterna under anställningstiden ska också gälla under den tid av karenperioden som direktionsledamoten erhåller lön, samt
- att dessa ovan nämnda nya principer för ersättning under karenperioden ska gälla för de direktionsledamöter i Riksbanken som väljs efter det att detta beslut har fattats.

2 Bakgrund

Enligt 3 kap. 1 § fjärde stycket lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank (riksbankslagen) får ledamot av direktionen inte utan fullmäktiges medgivande under ett år efter det att en ledamots anställning har upphört inneha sådan anställning eller sådant uppdrag som avses i första stycket 5 och 6, det vill säga vara ledamot i företag som står under Finansinspektionens tillsyn eller inneha annan anställning eller annat uppdrag som gör denne olämplig att vara ledamot.

Karenperioden gäller för uppdrag eller anställning där kunskap som, om den utnyttjas, skulle kunna vara till skada för Riksbanken eller dess förtroende. En sådan lagstadgad karenperiod finns inte uttalad i lag för några andra statliga tjänster.

■ Fullmäktige beslöt i maj 1999 om direktionsledamöternas anställningsvillkor under karenperioden. Dessa finns inte reglerade i lag utan det är helt upp till fullmäktige att besluta vad som ska gälla beträffande lön och pension under karenperioden. I 4 kap. 1 § riksbankslagen står endast att lön och andra anställningsförmåner för ledamöter i direktionen fastställs av fullmäktige.

Fullmäktiges beslut från 1999 innebär att under den lagstadgade karenperioden ska Riksbankens direktionsledamöter erhålla full lön för anställning utan tjänstgöringsskyldighet. Avräkning från lönen ska dock ske för inkomst av nytt uppdrag, om en ledamot som avslutat sin tjänst i direktionen under karenperioden tar ett sådant uppdrag där kunskaper från tiden som direktionsledamot bedöms inte kunna missbrukas, men som inte kan ses som ett uppdrag som helt ersätter anställningen som direktionsledamot. Om han eller hon får medgivande av fullmäktige att övergå till ny anställning eller nytt uppdrag som får anses ersätta den tidigare anställningen som direktionsledamot ska dock ingen ersättning utgå från Riksbanken.

Enligt detta beslut ska också de pensionsvillkor som gäller under anställningstiden också gälla till dess karenperioden är slut.

För fyra av tidigare direktionsledamöter som avgått som direktionsledamöter under sin mandatperiod har fullmäktige beslutat att medge förkortad karenperiod. Det normala är att karenperioden förkortas två till fem månader. Det har dock undantagsvis skett att fullmäktige har beviljat sju månaders förkortning i samband med att direktionsledamoten har anmält erbjudande om ett internationellt uppdrag. Under den tid karenperioden varade hade samtliga direktionsledamöter full lön från Riksbanken, men i samband med att de övergick till sin nya anställning eller sitt nya uppdrag fick de inte längre någon ersättning från Riksbanken.

Tre direktionsledamöter har gått i pension efter mandatperiodens utgång. Alla tre hade full lön under hela sin karenperiod. För vissa mindre uppdrag som de fick fullmäktiges medgivande att ta under perioden och som de fick ersättning för avräknades dock ersättningen för uppdraget mot den lön som erhöles från Riksbanken.

3 Överväganden

Fråga har nu uppkommit om det finns anledning att se över direktionsledamöternas ersättning under karenperioden. Det kan möjligen anses lite väl förmånligt att ha full lön utan tjänstgöringsskyldighet under ett helt år efter det att man har slutat sin anställning. I regel har en direktionsledamot rätt till chefpension eller inkomstgaranti före 65 års ålder och omräknad ålderspension efter 65 år, om han eller hon har haft chefsanställning oavbrutet i minst sex år och erbjudande om förlängd anställning inte ges. Genom att den avgående direktionsledamoten anses ha anställning utan tjänstgöringsskyldighet men med lön under karenperioden behöver han eller hon inte ta ut sin pension detta år. Dessutom blir lönen som betalas ut under karenperioden pensionsgrundande.

Nya principer vad gäller ersättning under karenperiod föreslås därför enligt följande.

En direktionsledamot, vars anställning har upphört i Riksbanken, ska som huvudregel erhålla full lön för anställning utan tjänstgöringsskyldighet endast under de sex första månaderna av karenperioden. Fullmäktige kan dock i undantagsfall frånga denna huvudregel om omständigheterna berättigar till detta.

■ Som exempel på sådana undantagsfall kan anges följande.

I de fall fullmäktige medger att karensperioden för en direktionsledamot ska förkortas mer än sex månader ska ingen lön erhållas efter det att han eller hon, direkt eller indirekt, övergått till ny anställning eller nytt uppdrag som i ersättningshänseende, helt eller delvis, får anses ersätta den tidigare anställningen som direktionsledamot.

Med begreppet indirekt övergång till ny anställning eller nytt uppdrag avses här exempelvis när den avgående direktionsledamoten uppbär, eller skulle kunna uppbära, ersättning genom att ta ut ersättning ur sitt eget bolag el .dyl.

Även om ersättningen för den nya anställningen eller det nya uppdraget inte uppgår helt till samma nivå som direktionsledamotens lön från Riksbanken ska ingen lön längre erhållas om anställningen eller uppdraget får anses ersätta anställningen i Riksbanken.

Om en direktionsledamot t.ex. får ett internationellt uppdrag som helt ersätter den tidigare anställningen och där kunskaperna från tiden som direktionsledamot inte kan anses skada Riksbankens förtroende även om de gått kort tid från det att han eller hon avgått, kan det undantagsvis bli fråga om en karensperiod som är kortare än sex månader. I ett sådant fall ska ledamoten inte ha full lön från Riksbanken längre tid än den medgivna förkortade karensperioden.

Men samtidigt ska en avgående direktionsledamot som anmält att han eller hon erbjudits en ny anställning eller ett nytt uppdrag, men som av fullmäktige inte medgivits förkortning av karensperioden eftersom kunskaperna och erfarenheterna från tiden som direktionsledamot skulle kunna missbrukas eller skada Riksbankens förtroende, inte komma i ett ogynnsamt ekonomiskt läge. I ett sådant fall ska han eller hon få rätt till lön under återstående karensperiod under förutsättning att den anställning eller uppdrag som direktionsledamoten måste avstå ifrån i ersättningshänseende, helt eller delvis, skulle ersätta den tidigare anställningen som direktionsledamot. Den faktiska karensperioden behöver dock inte bestämmas till sex månader, utan fullmäktige kan i sådana särskilda fall som detta stycke anger exempelvis medge åtta månader till följd av att lön ska utgå under sagda åttamånadersperiod.

Med den här nu föreslagna principen kommer exempelvis en direktionsledamot som inte avser att söka någon ny anställning eller nytt uppdrag bara erhålla lön från Riksbanken under det första halvåret av karensperioden och därefter får han eller hon börja ta ut sin chefs pension, inkomstgaranti eller ålderspension

För ett uppdrag som fullmäktige medgivit under karensperioden men som inte kan ses som ett uppdrag som i ersättningshänseende ersätter anställningen som direktionsledamot ska avräkning alltid ske för ersättning för sådant uppdrag. I vanliga fall är det dock här fråga om sidouppdrag utan ersättning.

Vad gäller pensionsvillkor ska de pensionsvillkor som gäller för direktionsledamöterna under anställningstiden gälla under den tid av karensperioden som lön erhålls från Riksbanken. Under den återstående karensperioden får direktionsledamöterna ta ut sin chefs pension eller inkomstgaranti eller ålderspension.

En ändring enligt förslaget ovan bör bara gälla för de ledamöter som blir valda efter det att fullmäktige fattat beslut om de nya principerna. Vid de beslut som fullmäktige har tagit i samband med att de nuvarande direktionsledamöterna valdes ingick

- bland annat rätten till full lön under karenperioden. Det kan inte anses skäligt att nu ändra dessa anställningsvillkor.